Anykščių bažnyčios fundacija
Foundation of Anykščiai Church

Anykščių Šv. Mato bažnyčios pirminis fundacijos aktas – neišlikęs, o fundacijos data nėra žinoma. Anykščių parapijos ir bažnyčios istorijos tyrinėtoja dr. Vida Kamuntavičienė yra apibendrinusi mokslininkų tyrimus ir išvadas: „A. Tyla teigė, kad bažnyčia galėjo iškilti XV a. viduryje, valdovo Kazimiero Jogailaičio ir Vilniaus vyskupo Motiejaus laikais. A. Dubonis nustatė, kad Anykščių bažnyčia jau veikė tuo metu, kai Anykščių valsčių 1442–1452 m. valdė Mikalojus Astikaitis. A. Mišk̇inis teigia, kad pirmąją Anykščių Šv. Mato bažnyčią, vykdydamas fundatoriaus didžiojo kunigaikščio Kazimiero Jogailaičio valią, pastatė jo vietininkas Radvila Astikaitis. J. Ochmanskis teigė, kad Kazimieras Jogailaitis galėjo būti bažnyčios fundatorius."

Istorikės V. Kamuntavičienės teigimu, „praktiškai visi istorikai sutaria, kad Anykščių bažnyčia iškilo Kazimiero Jogailaičio laikais, jis yra jos fundatorius, o jo valią įvykdė – bažnyčios surentimu pasirūpino – tuometinis jo vietininkas Anykščiuose". Šį postulmį galėjo įtakoti Lietuvos didžiojo kunigaikščio Kazimiero Jogailaičio 1442 m. lapkričio 7 d. apsilankymas Anykščiuose, įvardintas Lietuvos Metrikoje. Nepaisant to, kad pirmoji Anykščių bažnyčios steigimo privilegija nėra išlikusi, ji buvo atkurta jos likučių pagrindu ir 1514 m. kovo 24 d. patvirtinta Lietuvos didžiojo kunigaikščio Žygimanto Senojo. Šioje privilegijoje išvardintos žemės ir kitas Bažnyčiai suteiktas turtas 1514 m. balandžio 26 d. buvo perduotas Anykščių klebonui Albertui Rožanieciui.

The original foundation deed of St Matthew's Church in Anykščiai has not survived and the date of foundation is unknown. Dr Vida Kamuntavičienė, a researcher of the history of Anykščiai parish and church, summarised the research and conclusions of the scholars: "A.Tyla suggested that the church may have been built in the middle of the 15th century, in the time of Grand Duke Casimir Jagiellonian and Bishop of Vilnius Motiejus. A. Dubonis stated that the church was already in existence at the time when Anykščiai was ruled by Duke Mikalojus Astikaitis in 1442-1452. A. Mišk̇inis claimed that the first St. Matthew's Church in Anykščiai was built by Grand Duke Casimir Jagiellonian's vicegerent Duke Radvila Astikaitis, fulfilling the will of the sovereign who was the founder of the church. J. Ochmanskis pointed out that Casimir Jagiellonian may have been the founder of the church."

According to the historian V. Kamuntavičienė, "practically all historians agree that the Anykščiai church was built during the reign of Casimir Jagiellonian, that he was its founder, and that his will was carried out by his vicegerent in Anykščiai at the time". This may have been influenced by the visit of Grand Duke of Lithuania Casimir Jagiellonian to Anykščiai on 7 November 1442, as recorded in the Lithuanian Chronicle. Despite the fact that the first privilege for the foundation of Anykščiai church has not survived, it was reconstructed on the basis of its remains and approved by Grand Duke of Lithuania Sigismund the Old on 24 March 1514. On 26 April 1514, the lands listed in the privilege and other property granted to the Church were transferred to its rector Albertas Rožanietis.

Walery Eljasz-Radzikowski (1841–1905), „Kazimieras Jogailaitis", 1892 m.
Iš leidinio: „Królowie polscy w obrazach i piesniach. Poznan", 1893 m.

Nežinomas XIX a. dailininkas,
„Radvila Astikaitis (apie 1384–1477 m.)",
Myriaus pilies kompleksas.

Nežinomas Lietuvos XVII a. dailininkas,
„Vilniaus vyskupas Motiejus Trakiškis (Vilnietis)",
Lietuvos nacionalinis dailės muziejus.